

УДК 37.011.33

Особливості проведення виховної роботи в Українській державній академії залізничного транспорту

Костянтин Колесник,
кандидат історичних наук, доцент,
директор навчально-наукового центру гуманітарної освіти,
Українська державна академія залізничного транспорту

До основних завдань сучасної педагогіки вищої школи належить не тільки підготовка висококваліфікованих фахівців у відповідних галузях народного господарства, а й виховання патріота і громадянина, людини з широким світоглядом та високим рівнем відповідальності. В зв'язку з цим роль виховної роботи зі студентами як складової частини діяльності вищого навчального закладу невіддільно зростає. Проведення виховної роботи в Українській державній академії залізничного транспорту — відповідному вищому навчальному закладі транспортної галузі України — має свої особливості та специфіку.

Організація виховної роботи в академії здійснюється на основі «Концепції виховної роботи в УкрДАЗТ», яка в свою чергу розроблена на основі Конституції України [1], Декларації прав людини, Закону

України «Про освіту» [2], Закону України «Про вищу освіту» [3], інших законів України, концепції національного виховання студентської молоді [4], концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти, положення про організацію студентського самоврядування у вищих навчальних закладах, положення про вищий навчальний заклад [5].

Головною метою виховної роботи в УкрДАЗТ є розвиток духовності, зміцнення моральних засад суспільства, виховання у молоді високих моральних якостей, підготовка гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості, професійно грамотного, творчого фахівця, що поєднує в собі високу духовність, моральну чистоту, професійну компетентність і фізичну досконалість [6].

Головним критерієм ефективності виховної роботи виступає рівень навчально-

наукової та суспільної активності, національної свідомості, ступеня переростання виховання у самовиховання, додержання моральних і етичних норм, відсутність правопорушень, високий рівень взаємин між викладачем і студентом [7].

Перший основний напрямок діяльності — виховна патріотична робота. Мета цієї роботи — формування розвиненої суспільної свідомості у студентів, політичної активності, патріотизму, громадянської відповідальності, поваги до історичного минулого України.

В березні 2014 року був проведений ряд заходів, присвячених 200-й річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка. Кафедри центру гуманітарної освіти провели наукові читання, в ході яких були розглянуті різні сторони життя та творчості великого поета. Центр естетичного виховання молоді провів вечір пам'яті Т.Г. Шевченка за участі представників Харківського училища культури.

Також треба відзначити зустрічі з ветеранами, екскурсію до музею „Висота маршала Конева”, урочисте покладання квітів викладачами та студентами академії до пам'ятника учасникам Великої Вітчизняної війни

На факультетах регулярно проводяться круглі столи, присвячені актуальним проблемам політики й української історії. Так, за останній рік відбулися круглі столи, присвячені визвольній війні під керівництвом Богдана Хмельницького, проголошенню незалежності України, проблемам і перспективам європейського вибору України, були проведені виховні години, присвячені річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війни.

В академії діє історичний гурток, на засіданнях якого розглядаються актуальні теми зі світової й української історії.

Особлива увага актуальним питанням української історії приділяється в рамках Олімпіади з історії України, в якій щорічно бере участь близько 100 осіб.

Регулярно проводяться зустрічі студентів з ветеранами Великої Вітчизняної війни.

Наступним важливим напрямком діяльності можна назвати *виховну правову роботу*. Мета цієї роботи — попередження різного роду правопорушень із боку студентів, боротьба з такими негативними явищами, як наркоманія, алкоголізм, паління серед студентів.

У цьому напрямку кураторами проводяться виховні години, лекції, бесіди, спрямовані на попередження зазначених негативних явищ.

На загальноакадемічному рівні регулярно проводяться :

— зустрічі студентів із співробітниками правоохоронних органів, присвячені боротьбі з негативними проявами в студентському середовищі, запобіганню дисциплінарних порушень;

— профілактичні бесіди в гуртожитках щодо недопущення вживання алкоголю, наркотиків, а також заборони паління в приміщеннях в межах академії та в гуртожитках.

— анкетування з питань здорового способу життя.

Значну роль у виховній роботі займає *навчально-виховна робота*. Вона спрямована як на заохочення найкращих студентів до нових успіхів, так і до стимулювання до навчання відстаючих студентів, і здійснюється в першу чергу деканатами факультетів та кураторами академічних груп. З метою стимулювання студентів до навчання щосеместрово надсилаються листи з подяками батькам студентів-відмінників, а також директорам шкіл, випускники яких відзначились протягом першого курсу навчання. Водночас батьки відстаючих студентів також систематично одержують листи з проханням звернути особливу увагу на навчання своєї дитини.

В деканатах протягом навчального року також проводиться індивідуальна виховна робота з відстаючими студентами.

В усіх гуртожитках з метою організації та координації навчально-виховної роботи, а також для участі у вирішенні всіх питань життєдіяльності.

Традиційними в гуртожитках стали: проведення свята посвячення у мешканці гуртожитку, проведення конкурсу «Краща кімната», вечори відпочинку студентів, присвячені державним святам.

Постійно здійснюється контроль за санітарним станом житлових кімнат. Систематично проводиться косметичний ремонт житлових кімнат і громадських приміщень. Проводяться екологічні місячники на території, прилеглий до гуртожитків.

Важливу роль у виховній системі в Академії відіграє *трудова виховання* молоді. Для студентів організована система масового навчання робочим професіям. Понад 900 студентів Академії щорічно беруть участь в роботі студентських трудових загонів за спеціальностями провідник пасажирських вагонів, монтер колії, білетний касир, помічник машиніста локомотива. Студентські загани Академії працюють на трьох залізницях України.

З метою розширення кругозору студентів у різних областях знань, підготовки їх до різних аспектів громадського життя в Академії ведеться *виховна просвітницька робота*. Кафедра мовознавства щорічно проводить декілька заходів, спрямованих на підвищення знань української мови та збільшення культурного рівня студентів Академії. Серед них слід виділити конкурси імені Петра Яцика та імені Тараса Шевченка, а також День української писемності.

Викладачі кафедри «Філософії та соціології» здійснюють керівництво дискусійним клубом Академії, в ході роботи якого студенти розглядають актуальні проблеми суспільного життя. В Академії успішно функціонує клуб інтелектуальних ігор, щорічно проводяться чемпіонати з ігор «Що? Де? Коли?», брейн-рингу та «Своєї гри». Команди та гравці Академії приймають участь в молодіжних чемпіонатах України та Харківщини з інтелектуальних ігор.

В науково-технічній бібліотеці регулярно проводяться виставки, присвячені

діяльності видатних осіб та пам'ятним датам української і світової історії.

Спільними зусиллями з профкомом та студентським самоврядуванням були проведені екскурсійні подорожі до визначних місць як в Україні, так і за її межами. Зокрема, в 2013/14 навчальному році були організовані екскурсії до Львова, Одеси, Умані, Святогорська та Соледара.

Проводиться в Академії регулярна робота з *морального та естетичного виховання* студентів, в якій основну роль відіграє центр естетичного виховання молоді.

На початку року відбувається традиційне свято посвячення у студенти, на якому присутні першокурсники, їх батьки, професорсько-викладацький колектив, ректорат Академії та гості. На святі також представлені творчі колективи Академії, з метою заохочення студентів першого курсу до активного творчого життя. Щорічно проводяться бал першокурсників та театралізована церемонія нагородження «Золота шпала», яка має на меті відзнаку успіхів в роботі і навчанні кращих представників професорсько-викладацького складу та студентської молоді. Традиційним святом є 8 березня, яке готується творчими силами не тільки колективів клубу, але й викладачів та співробітників академії.

Одним із значних, за кількістю учасників та глядачів, є свято краси та чарівності «Міс Академія», яке проходить під патронатом ректора академії та профкомом за участю Південної залізниці.

Крім участі в культурно-масових заходах академії, студенти, артисти клубу, приймають активну участь у загально-міських та республіканських заходах і підтримують творчі зв'язки з підшефним інтернатом для дітей з ослабленим зором.

Переможниці конкурсу краси «Міс Академія» щорічно є учасницями загально-міського конкурсу «Міс Студентство».

Крім студентського клубу естетичне виховання студентів здійснюється і викладачами різних кафедр. Зокрема в 2013/14 навчальному році зусиллями деканатів та кураторів академічних груп

були організовані відвідування студентами музею історії Південної залізниці, Харківського історичного, літературного, художнього музеїв, виставкового залу АВЕК, вистав театрів ім. О.С. Пушкіна та музичної комедії, театру ім. Т.Г. Шевченка та молодіжного театру-студії «Вінора».

Велику роль в Українській державній академії залізничного транспорту відіграють заходи фізичного виховання. В академії працюють сімнадцять спортивних секцій. Щорічно проводиться Спартакіада серед студентів перших курсів та міжфакультетська Спартакіада. Студенти-спортсмени та збірні команди Академії регулярно приймають участь в чемпіонатах та кубках України, міжнародних турнірах, першостях Європи та світу.

З найбільш масових спортивних заходів слід відзначити фестиваль з фітнес-аеробіки, художньої гімнастики та фізкультурно-спортивне свято «День здоров'я». Так, в березні 2014 року відбувся традиційний фестиваль з фітнес-аеробіки та художньої гімнастики, в якому прийняло участь понад 120 учасниць. Фестиваль викликав жвавий інтерес серед студентів.

В травні 2013 року відбулось масове спортивне свято «День Здоров'я», в якому взяли участь понад 500 студентів Академії. Під час спортивного свята відбулись показові виступи спортсменів академії з різних видів спорту, традиційний легкоатлетичний крос пам'яті Юлія Чигиріна, футбольний матч збірної академії.

Активну роль у виховній роботі відіграє студентське самоврядування.

Щорічно проводяться традиційні благодійні акції здачі донорської крові, в яких беруть участь десятки студентів Академії.

В грудні 2013 року до дня святого Миколи була організована традиційна поїздка до підшефної школи-інтернату №12 «Подаруй дитині свято». Члени студентської ради передали дітям дарунки від адміністрації Академії, підготували театралізовану виставу, а також провели конкурсні ігри зі школярами. 14 лютого

2014 року була організована фотовиставка під назвою «Що таке кохання», в квітні 2014 року був проведений розважальний конкурс «Містер Академія 2014».

Систематично працює і редколегія студентської газети «Проводник», в якій висвітлюються актуальні питання життя Академії.

Таким чином, виховна робота є одним з ключових напрямків діяльності педагогічного колективу Української державної академії залізничного транспорту. Систематичність, різноплановість, безперервність виховної роботи допомагають готувати висококваліфікованих професіоналів-залізничників, активних і свідомих громадян України.

Література

1. Конституція України. — К., 2013 / Режим доступу
2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України «Про освіту». / Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
4. Закон України «Про вищу освіту» / Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
5. Концепція національно-патріотичного виховання молоді / Режим доступу http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/4310/
6. Положення про вищий навчальний заклад / Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1074-96-%D0%BF>
7. Курлянд, З.Н. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. — К., 2005 / Режим доступу http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli - kurlyand_zn
8. Омеляненко, В.Л., Кузьмінський, А.І. Теорія та методика виховання : навч. Посібник. — К., 2001 / Режим доступу http://libfree.com/122317819-pedagogikateoriya_i_metodika_vihovannya_omelyanenko_vl.html

11.05.2014